

Helstu niðurstöður starfshóps ríkis og Reykjavíkurborgar með KSÍ um uppbyggingu Laugardalsvallar

Þann 11. janúar 2018 skipuðu ríkið og Reykjavíkurborg starfshóp sem fara skyldi yfir hugmyndir um þjóðarleikvang fyrir knattspyrnu, leggja mat á þær og gera tillögur um mögulega uppbyggingu. Helstu niðurstöður starfshópsins eru eftirfarandi:

1. Margt mælir með því að núverandi þjóðarleikvangur í Laugardal verði endurnýjaður.
2. Ríkið, Reykjavíkurborg og KSÍ stofni undirbúningsfélag um mögulega framkvæmd og taki upp viðræður um eignarhald á þjóðarleikvangnum.
3. Undirbúningsfélagið bjóði út samning um endanlega þarfagreiningu, skipulagningu verkefnisins, kostnaðaráætlun og gerð útboðsgagna.
4. Þjóðarleikvangur getur hvort heldur sem er verið opinn knattspyrnuvöllur eða fjölnotaleikvangur með opnanlegu þaki.
5. Kostnaður og áhætta við fjölnotaleikvang er vel umfram kostnað og áhættu við opinn knattspyrnuvöll.
6. Ákvörðun um byggingu og eignarhald þjóðarleikvangs verði tekin með hliðsjón af niðurstöðu vinnu undirbúningsfélags og stöðu opinberra fjármála.
7. Áætlað er að undirbúningi fyrir ákvörðun verði lokið í lok árs 2018.
8. Verði tekin ákvörðun um byggingu þjóðarleikvangs getur útboðsferli framkvæmda tekið frá nokkrum mánuðum og upp undir eitt ár og framkvæmdatími verið að minnsta kosti tvö ár.
9. Huga verður að mögulegu fordæmi ákvörðunar um byggingu þjóðarleikvangs fyrir aðrar íþróttagreinar með hliðsjón af væntanlegri reglugerð um þjóðarleikvanga.
10. Hvetja ætti til opinna umræðu um byggingu þjóðarleikvangs á grundvelli þeirra ítarlegu gagna sem tekin hafa verið saman á undanförunum misserum.

1. Margt mælir með því að núverandi þjóðarleikvangur í Laugardal verði endurnýjaður.

Í kjölfar góðs árangurs karla- og kvennalandsliða í knattspyrnu hefur farið fram umræða um stöðu Laugardalsvallar í alþjóðlegu samhengi:

- a) Laugardalsvöllur og mannvirki umhverfis hann standast ekki alþjóðlegar kröfur.
- b) Núverandi staða fullnægir hvorki kröfum um aðstöðu fyrir keppendur né áhorfendur ásamt því að miðaðframboð á landsleiki er of lítið.
- c) Rekstrarforsendur Laugardalsvallar eru ekki ásættanlegar og árlegur kostnaður Reykjavíkurborgar sem eiganda vallarins umtalsverður.
- d) Ekki er tryggt í dag að heimaleikir íslenskra landsliða geti farið fram á vellinum yfir vetrartíma en nú er brýnna en áður að tryggja að svo sé, vegna hinnar nýju þjóðadeildar UEFA með leikdögum í mars og nóvember.

Laugardalsvöllur er í þriðja flokki af fjórum í flokkunarkerfi UEFA en leikir í Þjóðadeild og undankeppnum EM og HM eiga að fara fram á leikvöllum í fjórða flokki. Unnt væri að gera ýmsar bragarbætur á aðstöðu til að uppfylla lágmarkskröfur í fjórða flokki og er gert ráð fyrir að slíkt myndi kosta um 500–1.000 milljónir króna. Það myndi þó ekki leysa úr þeim vandkvæðum sem talin eru upp í liðum b), c) og d) hér að framan.

Það er því margt sem mælir með því að núverandi völlum verði endurbyggður. Skoðaðir hafa verið ýmsir möguleikar í því sambandi. Ekki hafa verið skoðaðar aðrar staðsetningar en Laugardalur í ljósi þess sess sem svæðið hefur sem höfuðvettvangur íslensks íþróttastarfs auk þess sem staðsetning með tilliti til umhverfis, skipulags og annarra innviða er góð. Þá er áformað í þeim tillögum sem til skoðunar hafa verið að nýta áfram vesturstúku Laugardalsvallar.

2. Ríkið, Reykjavíkurborg og KSÍ stofni undirbúningsfélag um mögulega framkvæmd og hefji viðræður um eignarhald á þjóðarleikvangnum.

Ákvörðun um endurnýjun þjóðarleikvangs er ekki unnt að taka nema ítarlegar upplýsingar liggi fyrir um kostnað, hönnun, umhverfi og skipulag. Þá er ljóst að þjóðarleikvangur verður ekki reistur nema stofnkostnaður sé að miklu leyti greiddur af opinberum aðilum. Því er nauðsynlegt að greina betur kostnað og minnka áhættu og því er lagt til að stofnað verði undirbúningsfélag ríkisins, Reykjavíkurborgar og KSÍ í eftirfarandi hlutföllum:

- Reykjavíkurborg – 50%
- Ríki – 42,5%
- KSÍ – 7,5%

Stærri hlutur Reykjavíkurborgar kemur til af núverandi stöðu borgarinnar sem eiganda Laugardalsvallar. Lagt er til að ákvörðun um mögulegt eignarhald á þjóðarleikvangi verði tekin haustið 2018 með sjálfstæðum hætti án tillits til eignarhalds á undirbúningsfélaginu.

Lagt er til að stjórnarmenn í eignarhaldsfélaginu verði fimm; tveir frá Reykjavíkurborg, þar af annar formaður, tveir frá ríkinu og einn frá KSÍ.

3. Undirbúningsfélagið bjóði út samning um endanlega þarfagreiningu, skipulagningu verkefnisins, kostnaðaráætlun og gerð útboðsgagna.

Lög um opinber innkaup munu gilda um þá samninga sem gerðir verða um þessa framkvæmd. Á það jafnt við um ráðgjafarsamninga um þarfagreiningu og kostnaðaráætlun sem gerð samninga um endanlega uppbyggingu og rekstur þjóðarleikvangs.

Lagt er til að farið verði í útboð um verkefnastjórnun á endanlegri þarfagreiningu, skipulagningu verkefnisins, kostnaðaráætlun og gerð útboðsgagna. Þannig verði unnt að vinna nauðsynlegar áætlanir um framkvæmd og rekstur til hlítar áður en endanleg ákvörðun um að ráðast í gerð þjóðarleikvangs er tekin.

4. Þjóðarleikvangur getur hvort heldur sem er verið opinn knattspyrnuvöllur eða fjölnotaleikvangur með opnanlegu þaki.

Opinn knattspyrnuvöllur með 17.500 sætum í stúkum umhverfis völlinn myndi bæta aðstöðu íslenskrar knattspyrnu verulega, uppfylla alþjóðlegar kröfur og gera Ísland alþjóðlega samkeppnishæft á þessu sviði. Sá kostur tryggir hins vegar ekki að hægt sé að leika knattspyrnu að vetri til.

Fjölnotaleikvangur með opnanlegu þaki og 20.000 sætum í stúkum umhverfis völlinn myndi tryggja að fullu keppnisaðstöðu fyrir knattspyrnuíþróttina allan ársins hring, gera aðstöðu til

viðburðahalds á Íslandi með því besta sem þekkist, og þar af leiðandi gefa færi á auknum tekjum vegna annarra viðburða sem ella gætu ekki farið fram á Íslandi.

5. Kostnaður og áhætta við fjölnotaleikvang er vel umfram kostnað og áhættu við opinn knattspyrnuvöll

Gerðar hafa verið fyrsta stigs áætlanir um kostnað vegna þjóðarleikvangs og þær rýndar. Varhugavert er að draga stórar ályktanir um kostnað á grunni þessara fyrstu áætlana þar sem óvissa er enn mikil og ýmsar forsendur liggja ekki fyrir. Í grófum dráttum, að gefnum fyrirbyggjandi upplýsingum, má búast við að heildarkostnaður með virðisaukaskatti vegna opins knattspyrnuvallar og nánasta umhverfis geti orðið á bilinu 7 til 11 milljarðar króna og að fjölnotaleikvangur kosti á bilinu 11 til 18 milljarða króna. Þessu til viðbótar mun þurfa að huga að annarri aðstöðu fyrir frjálsar íþróttir þegar hennar nýtur ekki lengur við á Laugardalsvelli.

Ljóst er að kostnaður vegna fjölnotaleikvangs er vel umfram kostnað við opinn knattspyrnuvöll og má færa fyrir því rök að það sé ekki réttlætanleg ráðstöfun á opinberu fé að ráðast í gerð fjölnotaleikvangs. Áhættan í stofnkostnaði og rekstri fjölnotaleikvangs er meiri og huga þarf að samkeppnisþáttum í slíkum rekstri. Hins vegar er samfélagslegur ábati af viðburðum sem ella ættu sér ekki stað á Íslandi og möguleiki á auknum afleiddum tekjum af leikvangnum. Frekari undirbúningsvinna á að leiða betur í ljós hvort fjölnotaleikvangur sé raunhæfur möguleiki.

6. Ákvörðun um byggingu og eignarhald þjóðarleikvangs verði tekin með hliðsjón af niðurstöðu undirbúningsvinnu og stöðu opinberra fjármála.

Lagt er til að ákvörðun um byggingu og eignarhald þjóðarleikvangs verði tekin þegar endanleg þarfagreining undirbúningsfélagsins liggur fyrir. Með því að ráða verkefnisstjóra og sérfræðinga á þeirra vegum að afloknu útboði til að vinna með stjórn undirbúningsfélagsins að frekari greiningu má minnka óvissu við framkvæmd og rekstur verulega og gera væntanlegum eigendum kleift að taka upplýstari ákvörðun um þessa framkvæmd.

Verði niðurstaða ríkis og borgar sú, að þessum undirbúningstíma loknum, að leggja ekki fé í jafn stóra framkvæmd og hér um ræðir er engu að síður nauðsynlegt, eins og áður segir, að ráðast í verulegar framkvæmdir á Laugardalsvelli til að uppfylla alþjóðlega staðla.

7. Áætlað er að undirbúningi fyrir ákvörðun verði lokið í lok árs 2018.

Verði undirbúningsfélagið stofnað á vormánuðum 2018 má reikna með að útboði og samningagerð við ráðgjafa verði lokið sumarið 2018. Gert er ráð fyrir að áframhaldandi vinna við þarfagreiningu, kostnaðaráætlun og gerð útboðsgagna taki um tvo mánuði og undirbúningi fyrir ákvörðun um endanlegt útboð á framkvæmdinni verði því lokið fyrir lok árs 2018.

8. Verði tekin ákvörðun um byggingu þjóðarleikvangs getur í framhaldinu útboðsferli framkvæmda tekið frá nokkrum mánuðum upp undir eitt ár og framkvæmdatími verið að minnsta kosti tvö ár.

Eftir að ákvörðun hefur verið tekin um byggingu þjóðarleikvangs þarf að bjóða út framkvæmdina. Útboð á opinberum framkvæmdum geta tekið frá nokkrum mánuðum og upp undir ár séu allir kærufrestir nýttir. Í grófum dráttum má reikna með að framkvæmdatími geti orðið að minnsta kosti tvö ár en slíkt fer eftir aðstæðum á byggingarmarkaði, fjármögnun framkvæmdarinnar og þjóðhagslegum aðstæðum að öðru leyti.

9. Huga verður að mögulegu fordæmi ákvörðunar um byggingu þjóðarleikvangs fyrir aðrar íþróttagreinir með hliðsjón af væntanlegri reglugerð um þjóðarleikvanga.

Fyrir liggja í mennta- og menningarmálaráðuneytinu drög að reglugerð um þjóðarleikvanga. Með reglugerðinni er verið að setja málefni sem tengjast þjóðarleikvöngum í stjórnsýslulegt ferli með það að markmiði að ákvarðanataka um hvort þjóðarleikvangur í ákveðinni íþróttagrein verði að veruleika verði markvissari. Þó svo að vinnu þessa starfshóps ljúki áður en slík reglugerð er sett, er mikilvægt að formleg ákvörðun verði tekin um að Laugardalsvöllur verði þjóðarleikvangur fyrir knattspyrnu á grundvelli hennar.

10. Hvetja ætti til opinnar umræðu um byggingu þjóðarleikvangs á grundvelli þeirra ítarlegu gagna sem tekin hafa verið saman á undanförunum misserum.

Mikilvægt er að í þjóðfélaginu verði opin og upplýst umræða um áform um byggingu þjóðarleikvangs fyrir knattspyrnu. Í því skyni verður sett upp heimasíða með þeim skýrslum og gögnum sem fyrir liggja um þessi áform. Kostnaður við gerð þessa efnis á síðustu misserum nemur um 45 milljónum króna og hefur það verið fjármagnað af ríkinu, Reykjavíkurborg og KSÍ.

Reykjavík, 3. apríl 2018

Anna Sigríður Arnardóttir
Benedikt Árnason
Borghildur Sigurðardóttir
Guðni Bergsson
Guðrún Inga Sívertsen
Hrólfur Jónsson
Ólöf Örvarsdóttir
Ómar Einarsson
Óskar Þór Ármannsson

Viðaukar:

1. Yfirlýsing ríkis og Reykjavíkurborgar um skipan starfshóps með KSÍ um uppbyggingu Laugardalsvallar, janúar 2018
2. Skýrsla starfshóps um uppbyggingu Laugardalsvallar, apríl 2018
3. Skýrsla KPMG um mat á rekstraráætlun og samfélagslegan ábata, mars 2018
4. Skýrsla Verkís um mat á stofnkostnaði (National Stadium – Review of Cost Estimate and Approach), mars 2018
5. Minnisblað útboðssérfræðinga fjármála- og efnahagsráðuneytis og Reykjavíkurborgar um álitamál tengd útboðsmálum Þjóðarleikvangs, mars 2018
6. Minnisblað KSÍ um kröfur UEFA/FIFA til Laugardalsvallar, mars 2018
7. Hagkvæmniathugun Lagardère Sports (Feasibility Study – New National Stadium, Reykjavík), október 2016
8. Viðskiptaáætlun Lagardère (Business Plan), október 2016
9. Athugasemdir við viðskiptaáætlun (Assumptions and remarks to the Business Plan), október 2016
10. Hugmyndavinna Lagardère um skipulag og hönnun (Pre-tender phase, New National Stadium, Reykjavík), janúar 2017